

Bozela

Maribor, 11. avgusta 1933

Leto I.

Posamezna številka Din 1.50 // Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— // Uredništvo in uprava: Narodni dom // Telefon 29-70 // Poštni čekovni račun 15.546 // Izhaja vsak petek // Oglasi po tarifi

Štev. 11

Državni uslužbenci in politika

Tekom petnajstih let obstoja naše države si je nabralo državno uslužbenstvo celo vrsto prav trpkih izkušenj glede političnih strank in njihove politike. Naše uradništvo je bilo preje po veliki večini navajeno, da je stalo izven dnevnega politično strankarskega boja, ki je bil čisto grd in oduren do skrajnosti v svojih oblikah. S tem pa nikakor ni rečeno, da so bili državni uslužbenci brez lastnega političnega naziranja in ga niso zastopali tudi pred javnostjo. Saj so bili že po svojem poklicu v marsikaterem oziru še bolj zainteresirani na tem, kdo sedi v vladi in odloča, kakor pa drugi stanovi.

Ta lepa in mirna politična idila našega uradništva pa ni trajala dolgo v novih razmerah. Skoro preko noči se je znašlo v največjem politično strankarskem mezežu. V krogoih ni več zadoščevalo vestno in objektivno opravljanje poklicnih poslov. Ne! Državni uslužbenec je moral iti na cesto med strankarsko politično križanje. Prav sta mu vest in prepričanje ukazovala drugače. Ako je pa bil toliko moža, da ni hotel delati proti lastnemu prepričanju, je lahko premišljeval o svojih »grenih«.

No, pa vse to bi bilo morda še šlo nekako, če bi ne bili razni režimi tako kratkotrajni kakor muhe enodnevniče.

Ta te je pa že imel zapisanega, da si pristaš včerašnje stranke, pa si zopet moral vzeti pot pod nogo in popotno palico v roke, ako te niso kar upokojili. In vsi so »popravljali krivice in izvrševali reparacije« s tem, da so delali nove krivice. Vse politične stranke pa so bile enotne v tem, da so že v opoziciji obljubljale »maščevanje«.

Kolo se je vrtelo venomer in velik del državnih uslužbencev je bil vsakokrat spodaj, ostali del pa je na vrhu čakal, kedaj ga zadene usoda spodnjih poklicnih tovarišev. Redke so bile izjeme tistih, ki so v teh dolgih politično tako razburkanih valovih krmarili svoj čolnič tako, da se je vzdržal na površju kljub temu, da je često zadel ob ostru čeri.

Najbolj zanimivo je pa to, da je državni uslužbenec bil ves čas in je še danes takorekoč oropan političnih pravic. Od tebe zahtevajo, da se politično udeležuješ, da si za agitatorja in priganjača drugim, a da bi v skupščini sam zastopal

svoje in pravice drugih, je izključeno ali pa vsaj spojeno s tolikimi ovirami, da ti je kot državnemu uslužbencu to nemogoče. Mar li ni državni uslužbenec, ki je izšel iz naroda in živi med narodom, prav tako in še bolj sposoben zastopati ljudstvo kakor pa razni gostilničarji in drugi stanovi? To se je pokazalo že večkrat na žalost ne pri nas, ampak drugod. Kadar je politični voz obtičal in ga vse mogoče politične stranke niso mogle premakniti, takrat so bile imenovane uradniške vlade. Ako bi bile med našim prejšnjim političnostrankarskim kaosom prišle prave in objektivne uradniške vlade za primeren čas na krmilo, menda ne bi bili nikoli tako globoko zabredli na škodo države in naroda, kakor smo bili.

Državni uslužbenci nikakor nečemo biti v svobodni državi državljanji druge vrste, ampak zahtevamo popolno enakopravnost z drugimi stanovi tudi v pogledu pasivne volilne pravice. Dela za državo se nismo in se ga tudi ne bomo nikoli branili. A da bi bili samo priganjači tej ali oni politični stranki bodisi pod katekoleti pretvezo, tega od nas ne zahtevajte! V teh dolgih letih polnih praznih obljub, zapostavljanja in politično strankarskega preganjanja smo videli marsikaj z lastnimi očmi, izkusili na lastni koži. Zato se ne čudite, če bomo končno začeli misliti z lastno glavo in delati po lastnem prepričanju. In takrat bo boljše za državo, za narod in tudi za — nas.

dolžijo fašizma ali podpiranja fašizma — sami po neprestano sklepajo kompromise s to »napoli fašistično« buržuazijo.

Enkrat pridigujejo množicam diktature proletariata, drugič pa, ko se hočejo diktature polastiti fašisti, pa zopet kličejo ortodoksni marksisti ves narod na plan za obrambo demokracije! Ali je potem kaj čudnega, če ljudstvo tak protislovni nauk odklanja?

Ni se treba bati — tako zaključuje Deat svoje misli — da bi v Franciji zaviadal kak fašizem po italijanskem ali nemškem kovu. Francija je in bo ostala demokratična, kakor bosta ostali demokratični tudi Anglija in Amerika. Mi ne poznamo nobenega francoskega plemena. Mi poznamo samo francoski narod, ki je nastal iz mešanja in združitve različnih plemen, iz česar se je ustvarila naša visoka kultura. Naš socializem in naše kolektivno gospodarstvo v pravih mejah, ki ne zadušijo individualne posesti, pogona in dela, ne bo izgubil svoje vrednosti in svojega pomena za vse človeštvo, ako ga zgrabimo na nacionalni podlagi. Ortodoksisti, ki tega žalibog še vedno ne razumejo, bodo v dohodnem času prepričani o neizprosni razvoju realnega življenja.

Gospod župan dr. Lipold!

Po raznih uradih mestnega načelstva mariborskega sede uslužbenci, ki se v 15 letih našega osvobojenja še niso naučili slovenski. Taki so na primer gg. Heinrich, Scheucher, Millner in drugi. Slovenske stranke morajo s takimi uslužbenci govoriti nemški, kdor pa nemški ne zna, si mora najeti tolmača. Taki uradniki, ki državnega, oziroma uradnega jezika ne obvladajo, naj se upokojijo. Knjižničarka v študijski knjižnici bi že tudi lahko znala slovenski. Imamo pa pri mestnem načelstvu več uradnikov na uglednih mestih, ki kažejo narodno zavest s tem, da ob vsaki količkaj ugodni priliki ponemškutarijo. Opozorjamo nadalje na šolske slugе in dostavljalce. Nekaj je med njimi narodno zavednih, ostali pa so zagriženi nemškutarji. Iste razmere so pri mestnih podjetjih. Tudi v mestni oskrbnišnici, kjer dobivajo brezposelni hrano, se zbirajo pravi cvetovi mariborskih nemčurjev. Večkrat se slišita tam psovki »čič« in »vindišer«, namenjeni primorskim beguncem, ki imajo tam brezplačno kosilo. Ali naj bo to izraz hvaležnosti teh ljudi za podporo, ki jim jo nudi mestna občina? Nacionalna javnost želi in z gotovostjo pričakuje, da boste gospod župan, v najkrajšem času odpravili to, kar so Vaši predniki v nacionalnem oziru zagrešili.

Prosimo za pojasnilo

Ko se je ob izbruhu stavke pri tvrdki Doctor in drug zglasil v tovarni predsednik Narodno-strokovne organizacije tov. Bajt, in vprašal g. Čeha za pojasnilo, zakaj je stavka izbruhnila, je ta odgovoril, da njemu ne da nikakih pojasnil. Vprašamo g. Čeha in Delavsko zbornico javno. Ali je Delavska zbornica za to, da daje pojasnila samo marksističnim organizacijam, ali pa je javna institucija, ki mora dati potrebna pojasnila zastopnikom katekoleti organizacije?

Marksisti v naši banovini niso številčno nikdar bili tako močni, da bi bili absolutni gospodarji v teh ustanovah! Prosimo Delavsko zbornico za pojasnilo!

Nove smeri marksizma

Članek, ki ga je priobčil »Slovenec« v svoji 179. številki pod naslovom »Zaton marksizma« je tako značilen za naš pokret, ki vodi ostro borbo tudi proti marksizmu, da ga v celoti ponatiskujemo.

Našim čitateljem je znano, da so se francoski socialisti na letošnjem kongresu, hudo sprli in da so bili povod za razkol francoske socialistične stranke načelni razlogi, ki segajo v bistvo marksizma. Idejni vodja reformističnih socialistov je danes v Franciji prof. Marcel Deat, poslanec francoske zbornice, ki stoji energično na stališču za nov socialistični program proti marksističnim ortodoksistom. Pred kratkim je Deat dal o svojem stališču zelo značilno izjavo vsem svetovnim listom, ki sega globoko v hudo krizo ne samo francoskega, marveč svetovnega marksizma vobče. Deat razvija naslednje misli:

Mi smo razmišljali tako o italijanskem kakor o nemškem fašizmu, in sicer ne na tako površen način kakor povprečni marksistični znanstveniki in napolnznanstveniki, brez vsakih dogmatičnih predrazsodkov, in smo spoznali (kakor so to spoznali tudi nekateri nemški marksisti), da fašizem, oziroma narodni socializem, ne pomenja gole reakcije, oziroma orožja v rokah današnjega velekapitalizma, da se socializem uniči in delavstvo ohrani v stari sužnosti. Delodajalci, ki so pač v fašizmu nekaj takega videli, danes spoznavajo, da tudi fašizem stremi za neke vrste kolektivnim gospodarstvom, prav tako, kakor socializem, in da je diferenca samo v tem, da hoče ortodoksni marksizem pravično stanje človeške družbe doseči po zmagi zrevolucioniranega proletarskega razreda, ki bi vse druge razrede

iz družbe pomedel, dočim hoče fašizem diktirati tako stanje po močni nadzredni državi na osnovi principa nacionalne vzajemnosti. Zato se fašizem poslužuje tudi religioznih, nrvstvenih in domovinskih načel, čustev in nagonov ter se hoče učiti iz tradicije, dočim marksizem enostavno vse črta, kar je dozdaj bilo, ker je prešljen od sveta tuje, čisto abstraktne nemške filozofije Hegla.

Mi kljub temu nismo nobeni fašisti, kakor trdijo ortodoksni marksisti, ker smo načeloma demokrati. Demokrati pa nismo v tem smislu, da bi spoštovali zastarele forme liberalne demokracije, njeno brezmočnost in neobgljenost in njeno lažno demokratično krinko, pod katero gotove gospodarske stranke in skupine neomejeno vladajo ljudstvo — ampak smo demokrati v toliko, da hočemo vzajemno sodelovanje vseh ljudskih slojev, tako delavcev kakor kmetov in srednjega stanu ter intelektualcev, ki naj vzajemno vzamejo v roke vodstvo države, da se ustvari nov gospodarski red, kakršen je v osnovi sindikalizma ali, če hočete, korporativizma s ciljem, da se vodstvo gospodarstva izroči tistim, ki v resnici producirajo gospodarske dobrine, ne pa izkoriščevalcem. Če pri tem ne simpatiziramo z nasilno revolucijo, pohaja to iz tega, ker bi uničila ogromne obstoječe vrednote in ker našemu kulturnemu zapadu bolj pristojna, da preuredi gospodarstvo mirnim potom s pomočjo brezpristranske, nadzredne nacionalne države, ki bo imela resnično avtoriteto in ne bo samo mašina in prisilna disciplina, kakor je današnja družba.

Mi socialisti pridigujejo enkrat diktaturo, drugič branimo demokracijo, bistvo gibanja, oziroma naravnost revolucijo

srednjega stanu, ki se brani proti temu, da bi ga sedanja od kapitalizma povzročena gospodarska kriza deklasirala in proletarizirala. Srednji sloji so prav tako proti marksizmu kakor proti kapitalizmu, ker je socializem postal po vojni prazno klepetanje, neprestano kompromisiranje in nihanje med solidarizmom in revolucijo ter povdaranje principiellne nepopustljivosti ob istočasnem praktičnem pogrezanju v meščanski družabni red.

Socialistični voditelji pa niso znali pridobiti zase srednjega stanu, kakor si niso znali nikoli pridobiti simpatij kmeta. Značilno je, da ima danes marksizem pristaše bolj v brezskoreninski velemestni inteligenci, nego v domorodnih slojih ljudstva. Zda pa mu je fašizem prevzel tudi tovarniškega delavca. Tudi to je treba vpoštovati, da delavstvo v Franciji danes nikakor ne predstavlja večine prebivalstva, da pri nas odloča srednji stan, tako, kakor se mi zdi, da je ali da bo sčasoma tudi v mnogih drugih državah. Internacionalizem danes delavstvu ničesar ne koristi, ker vidimo, da si mora na gospodarskem polju danes pomagati vsak narod sam in da se mora zanašati na svoje lastne gospodarske sile. Mi nikakor nečemo socializmu vzeti njegove univerzalne vrednosti, toda mi ga hočemo realizirati vsaj na narodni podlagi in v našem narodu samem. Drugače bo visel v zraku, kakor itak visi že davno. Ortodoksisti so jako nedosledni. Ako mi hočemo vzdržati zvezo z meščansko demokracijo, pravljy, da se hočemo poburžujiti, če pa to sami delajo, je to samo »prehodna etapa« na poti do socializma, kakor so se tega nadrgnili iz Marksovih knjig. Če demokracijo, kakršna je v resnici, grajamo, pa jo skušamo popraviti in izčistiti ter na njeni podlagi ustvariti nov socialni red z vsemi dobro mislečimi ljudmi, potem ns naši tovariši

Pet nujnih predlogov

Mestni občinski svet mariborski je imel 4. t. m. pod predsedstvom župana dr. Lipolda svojo sejo, na kateri je rešil več važnih tekočih in izrednih zadev mestnega občinskega gospodarstva. Občinski svetnik Rudolf Tumpej in tovariši iz jugoslovanskega nacionalnega kluba so predložili na tej seji pet nujnih predlogov, ki zadevajo nacionalno in socialno plat občinske politike. Zastopniki nacionalnega delavstva in nameščenstva predlagajo in zahtevajo:

1. V zadnjih tednih je bilo izvršenih več sodniških deložacij. Nekateri deložiranci so bili stisnjeni za silo v barake in vagonne v Danjkovi ulici, dva izmed njih pa sta še vedno pod milim nebom v Jezdarski ulici. Ker je na okrajnem sodišču zabeleženih do 200 stanovanjskih odpovedi in bo predvidoma na jesen izvršenih 50 do 60 deložacij, predvsem radi tega, ker najemniki ne zmorejo plačevati pretirano visokih najemnin, nujno predlagamo: **Gospod župan naj poroča, kaj namerava ukreniti, da se preskrbi številnim deložirancem potrebna zasilna streha.**

2. Mestni občinski delavci, ki so zaposleni pri akordnem delu v gramozni jami, prejemajo tako nizke mezde, da jim ne zadoščajo niti za najskromnejše preživljanje. Nujno je potrebno zboljšati delavne pogoje in pogodbe, radi česar predlagamo: **Za mestne občinske delavce, zaposlene v gramoznih jamah, naj se nemudoma izvede revizija plačilnih pogojev za akordno delo.**

3. Na IV. redni seji mestnega občinskega sveta dne 11. maja 1933. je bilo sklenjeno, da se bo pregledalo poslovanje Javne kuhinje in da bodo o rezultatu poročali pregledniki na naslednji seji mestnega občinskega sveta. Ker pa ni bilo podano še poročilo o reviziji niti na izrednih sejah, ki so bile med tem časom, čeprav je zade

va izredno važna z ozirom na dejstvo, da krije eventualni primanjkljaj Javne kuhinje mestna občina, nujno predlagamo: **Revizijska komisija naj poroča, zakaj ni izvršila sklepa seje mestnega občinskega sveta z dne 11. maja t. l.**

4. V »Delavski Politiki« št. 61 z dne 2. avgusta 1933 je bila objavljena na tretji strani spodaj sledeča notica: »Kaj pa to pomeni? Med mariborske občinske delavce prihajajo v zadnjem času neki čudni agitatorji, ki nagovarjajo delavce, naj se pri njihovi stranki organizirajo, češ, mi bomo kmalu spravili sedanjega župana dr. Lipolda iz tega mesta. Morda bi nam zamogli naši nadstodstotni nacionalisti to pojasniti? Ali se vrši ta agitacija samo radi tega, da bo »hec«? Ali pa grozi izbruhni kriza in razkol v klubu, ki otvori magistratno večino?«

Očividno je, da je gornje natolcevanje izšlo iz vrst mestnih občinskih delavcev. Ker je v interesu stvari, da se take neosnovane trditve in hujskarije, ki imajo prozoren namen, temeljito preiščejo, se ugotove krivci in kaznujejo, nujno predlagamo: **Nemudoma naj se uvede preiskava, ki naj ugotovi, kateri mestni občinski delavci so razširili gornje neresnične vesti.**

5. Vedno vidnejši postaja odpor nacionalne javnosti proti mestni občini radi njenih delavcev in nameščencev, ki govorijo med seboj in občujejo s strankami nemški. Mestna občina mariborska, ki ji navedeno nacionalna občinska uprava, je dolžna ne samo po določilih ustave in navodilih kr. banske uprave, marveč tudi iz nacionalnih vidikov, skrbeti za to, da se odstranijo med njenimi uslužbenci vsi nacionalni nedostatki, med katere spada v prvi vrsti neznanje službenega jezika. Naj več pritožb je slišati o nastavljenih mestnega elektriškega in avtobusnega podjetja ter vodovoda. Da bo navedenih ne-

dostatkov, ki dajejo javnosti povod pritožbam, enkrat za vselej konec, nujno predlagamo: **Nemudoma naj se preišče in temeljito prouči opravičenost pritožb javnosti napram občinskim delavcem ter nameščencem in naj se ugotovi: kdo izmed njih ni zmožen službenega jezika in kdo se vkljub temu, da je zmožen službenega jezika, istega ne posluša bodisi v službi ali doma in s tem daje povod za pritožbe. O rezultatu naj gospod župan poroča na prihodnji seji mestnega občinskega sveta.**

Župan je vse predloge prečital in predložil občinskemu svetu v pretres. Uvidevajoč opravičenost in nujnost je pri vsakem posameznem predlogu podal svojo konkretne izjave. Ponovno bo stopil v pogajanja s Schierbaumom, ki je pred časom ponudil mestni občini svoj mlin in skladišče v Kopališki ul., ki naj bi se preuredila za cenena stanovanja, glede ostalih nujnih predlogov pa bo uvedel takoj najstrožjo preiskavo.

Predlogi in zahteve zastopnikov nacionalnega delavstva in nameščenstva pa niso šli v račun zastopnikom marksističnih delavcev, ki so tokrat popolnoma kapitulirali. Sapo jim je zaprlo, ko jih je občinski svetnik Tumpej pozval, naj odložijo svoje mandate. Tragičen in komičen je bil položaj, ko so zahtevali in prosili g. župana, naj bi vzel besedo občinskemu svetniku Tumpeju, ki jih je razgalil občinskemu svetu kot nezmožne in demagoške zastopnike delavskega pokreta, ki niso več opravičeni do legitimacije, da bi še nadalje zastopali delavstvo v občinskem svetu in v javnosti.

V mestnem občinskem svetu je zapihal novi veter. Od nacionalnega župana g. dr. Lipolda pa pričakujemo, da bo tudi zanaprej prvi, ki bo branil nacionalne in socialne interese vseh občanov.

Nemški zvočni film

Iz krogov naših prijateljev smo prejeli naslednje vrstice, ki jih radevolje objavljamo: Borbo »Borbe«, pozdravljamo vsi, ki se zavedamo, kako nam je bilo pod črnožolto Avstrijo. Minilo je 15 let, torej poldrugo desetletje od zgodovinskega leta 1918, a letos 20. septembra bo poteklo 25 let, torej četrto stoletje od prav tako zgodovinskega 20 IX. 1908... V tem velikem četrtoletnem razdobju se žalibog prav ničesar nismo naučili... kar je sicer žalosten a potreben »confiteor«. Najboljši za to trditve so nemški zvočni filmi. V času, ko mogočni Hitler ni pozabil za tretjo izolirano družina lužičkih Srbov, se mi Jugoslovani hipnotiziramo z nemškimi filmi... Zdi se, da je naša miselnost, ki od prilike do prilike vzroji v »urnebesno« navdušenje za narod — danes tako suženjska, kakor je bila pred četrto stoletja. Težka samo obtožba zares, a potrebna, ker je po starem pravilu »priznanje prva pot k popoljšanju«.

V času, ko pišemo o vseslovanski ideji nimamo mar — ruskih filmov? Ali je delo Jugočeške lige osredotočeno samo na izlete in bankete? Ali nimamo čeških, poljskih ali ruskih filmov, potem katerihbi »beseda meso postala?« Tuja kultura je politura naše suženjske miselnosti! Nočemo škodovati filmskim podjetnikom pri nas in želimo, da usmerijo svoja naročila v smislu prednjega predloga. Dobri del narodne vzgoje bodo prevzeli in izvršili za čast in blagor naše lepe domovine. Pokažimo svoje obličje Evropi, da ne bo mislila, da je junaska Jugoslavija vazal — tujih mogotcev.

V obmejne kraje narodne železnice

Že pred trinajstimi leti smo nacionalisti opozarjali merodajne činitele, da morajo biti v Mariboru in v mariborski okolici po uradih državnih ustanov nastavljeni samo izraziti nacionalni uradniki in uslužbenci. Dolgo so oklevale naše oblasti, predno so vsaj malo očistile te razmere pri nas. Vkljub raznim intervencijam naših narodnih društev so še vedno v Mariboru in na postajah blizu Maribora železniški uradniki in uslužbenci, ki so v narodnem črnožoltem svetu s prijatelji ostali, pa tudi v narodno ogroženem kraju. V take kraje naj se premeste narodno zavedni ljudje, ki bodo sodelovali pri narodnih društvih, ki so naročeni na slovenske časopise in ne samo na nemške, uradniki, na katere se lahko država v vseh ozirih zanese. Če ne bodo merodajni činitelji apela nas nacionalistov upoštevali, bodo prav gotovo razočarani in bo to razočaranje najbrže razpozno.

Tako je v Mariboru tudi cela vrsta aktivnega prometnega osebja, zlasti pa strojevodij, ki še niso čutili potrebe, da bi se v petnajstih letih svojega službovanja v naši državi naučili slovenskega jezika. Znani so ti mariborski strojevodje, kjer povsod govore samo nemški in tudi njih otroci so vzgojeni v nemškem duhu. Vprašamo blagohotno ljubljansko direkcijo državnih železnic, ali ne velja za te ljudi zakon, ki pravi, da je pri nas uradni jezik slovenski. Ker smo si glede tega popolnoma na jasnem, apeliramo na ljubljansko direkcijo, da primerno pouči te ljudi.

SAJ TO NI »NOBEL«.

Čudno je slišati, ko se natakaj celjske kolodvorske restavracije in kolporterka časopisov na peronu temperamentno pogovarjata v blaženi nemščini. Restavraciji kolodvorskih restavracij bi vsakakor morali gledati na to, da bi bilo njihovo uslužbenstvo narodno zavedno. To bi moral biti prvi predpogoj za sprejem v službo!

NAJSVETEJŠA DOLŽNOST JE KORISTITI DOMOVINI!

Stavka v tekstilni tvornici Doctor in drug

V četrtek 3. t. m. je nenadoma izbruhnila stavka v tekstilni tovarni Doctor in drug. Predsednik Narodno strokovne zveze se je takoj podal tja in se tudi udeležil pogajanj, pri katerih se je izkazalo, da delavstvo ni stopilo v stavko radi mezdnih vprašanj, marveč zato, ker je neki mojster, ki je svoja leta že doslužil, bil upokojen in ker z novim mojstrom baje niso delavci in delavke zadovoljne. Izkazalo se je pri pogajanjih tudi, da delavstvo novega mojstra niti dobro ne pozna. Pogajanj se je udeležil tudi zastopnik marksistične organizacije, ki mu ni bilo po volji, ko je zvedel za vzrok stavke, ki je bila tokrat neupravičena.

Čudno pa je obnašanje marksistov, ki so se naenkrat napravili nevedne in se to njihovo obnašanje nikakor ne strinja s potekom gotovih zaupnih sestankov, ki so jih imeli nekaj dni pred stavko z delavstvom tovarne Doctor in drug. Vprašamo, čemu so sklicali za delavstvo tovarne Doctor in drug strogo zaupen sestanek 27. julija ob pol 7. uri zvečer v gostilni Koroški kolodvor in kako je to, da so imeli v četrtek 4. t. m. že pripravljene listke za sestanek 6. t. m. v Delavski zbornici? Tako strogo zaupni sestanki se sklicujejo pri vseh organizacijah samo takrat, če so na dnevnem redu zelo resna vprašanja. Mislimo, da je tako tudi pri marksistih! Vse pa kaže, da marksisti pri tej neopravičeni stavki morda le niso tako nedolžni, kakor se sedaj, ko so uvideli, da je bila stavka popolnoma ponesrečena in da je radi nje izgubilo kruh nekaj delavk, poskušajo prikazati delavstvu.

Če pa pri tej stavki ne nosijo nikake krivde, kako bodo utemeljili svojo bojazn pred našimi člani, ki so prišli na shod z edinim namenom, da bi zvedeli, kako bodo marksisti branili delavstvo pred morebitnim odpustom iz službe? Na lepem so začeli govoriti, da imajo naši člani namen razbiti shod, ne da bi imeli za to le najmanjši dokaz! Niso si upali pred našimi člani govoriti, čeprav so prepričani, da bi naša organizacija dala polno oporo delavstvu, če bi spoznala, da je bilo do stavke opravičeno!

Marksisti so se zbal javnosti in so raje

sestaneke opustili, čeprav je naše delavstvo izrecno izjavilo, da zahteva, da se sestanek vrši in da hoče slišati, zakaj se gre! To so čudne metode tako bojevitih marksistov, kakor jih hoče prikazati njihovo časopisje.

Maloprepovedni pa so vseeno, če v svojem časopisju trde, da se je sestanka udeležilo 300 njihovih zavednih članov, v isti sapi pa so zapisali, da je sestanek razbilo 20 »nacijev!« Žalostni junaki!

O tej stavki so imeli namen poročati 5. tm. tudi na Pobrežju. Zopet so bili radovedni naši člani, ki so prišli tja, pa zopet so se zbal in hoteli sestanek odpovedati. Tokrat pa se jim ni posrečilo. Sestanek so morali otvoriti, čeprav pred polno sobo samih naših članov. In kaj smo slišali? Nič o stavki in njenih vzrokih. Samo izgovor, da je bila stavka nepremišljena in da smo mi krivi, da so bile štiri delavke odpuščene. Na sestanku na Pobrežju je nekaj prevročih marksistov, ki so naše člane zmerjali s »čiči«, res prejelo zaslužno plačilo, sicer pa ni bilo nikakega motenja shoda. Pričetek se je nekoliko zakasnil radi tega, ker je nek sodrug na vsak način hotel zabraniti udeležbo na sestanku našim članom, ki pa so bili tudi sami delavci! No gospodje, dajte javno pojasnilo, kako je bilo s stavko pri Doctor in drug in kdo jo je pravzaprav organiziral?

Na očitek, da smo mi krivi, da so bile delavke odpuščene, pa povemo javno, da je predsednik naše organizacije takoj interveniral pri ravnateljstvu tovarne, naj se nikogar od delavstva ne odpusti radi tega nepremišljenega koraka. Ravnateljstvo pa je izjavilo, da v splošnem ne bo izvajalo konsekvenc napram delavstvu, razen proti štirim ali petim, ki so se nedostojno obnašale. Marksisti, vaša dolžnost je, da spravite delavke, ki so bile odpuščene, zopet h kruhu, kajti javno mnenje z ozirom na navedeno je, da ste to stavko organizirali vi z gotovim namenom! Kadar pa boste hoteli organizirati mezno stavko vas zagotavljamo, da vas bomo vsikdar podprli, samo obvestiti nas morate. Zavedajte se, da so časi, ko ste med delavstvom vi vedrili, že minili!

† France Kolar

Najboljši padajo!

Naš nacionalni in socialni pokret je izgubil zvestega pristaša in dobrega prijatelja. France Kolar, eden prvih naročnikov našega glasila, je legel v prerani grob. Ne najdemo zadostnih besed, s katerimi bi izrazili, kako hudo nam je ob svežem grobu tovariša.

Vsi, ki smo ga poznali se zavedamo, da smo s Francetom izgubili tovariša, ki je bil vzor dobrih lastnosti, blagega značaja, iskrenosti in skromnosti. Bil je pokojni France iskren in brezkompromisen nacionalist. Bil je pristaš mlajše generacije, ki s ponosom priznava svoje jugoslovansko poreklo. Da je bil naš France dobrega in blagega značaja vedo najboljši njegovi stanovski tovariši. Nikdar in nikomur žal besede, z vsakim in z vsemi prijatelji! Kot poštni uradnik je bil vesten v svoji službi, kot družinski oče pa nenadomestljiv družini, ki ga bo težko pogrešala. Prav kruto je zadela usoda ženo in nepreskrbljena otroka, katerim izrekamo najgloblje sožalje.

Bodi mu ohranjen trajen spomin!

Gospod Maidič!

»Svoji k svojim!, vse dobro in lepo, a če vaš žep je naroden, naš je najmanj tako!« Javnosti je že znano, kako nesramno so odirali vaši uslužbenci pred kratkim brate Čeha na povratku s sokolskega zleta v domovino. Nad pretiranimi cenami so se zgražali župni starosta dr. Milan Gorišek, občinski svetnik Bureš in drugi Sokoli, ki so se prišli posloviti od bratov. Majhna porcija sladoleda (ki ga dobimo pri sladoledarju za en dinar) 4.— Din, pomaranča 5.— Din, hrenovka 6.50 Din, polliterska steklenica kisle vode 8 Din, tri decilitra vina 12 Din itd. itd. To so res pretirane cene, čeprav so morebiti predpisane in čeprav je češka valuta boljša od naše. Pa še nekaj bi vas prosili: odpustite iz službe natakarja Kukovnika, ki stalno neačuri in je goreč »Rapidovc«. Poučite, vas prosimo v imenu nacionalne javnosti, vaše osebje, naj občuje med seboj slovenski in naj ne švabčari tako izzivalno. Če človek pride s severa in posluša vse to, pač ne more dobiti vtisa, da je prekoračil mejo. Prepričani smo, da bo naša grobnica našla odziv.

SOKOLI!

UDELEŽITE SE ZLETA SLOVENJEGORIŠKEGA OKROŽJA. KI BO V NEDELJO, 13. t. m., PRI SV. LENARTU V SLOVENSKIH GORICAH. OB TEJ PRILIKI BO JAVEN NASTOP IN RAZVITJE DVEH SOKOLSKIH PRAPOROV. IZ MARIBORA BO VOZIL AVTOBUS IN BO STALA VOŽNJA SEM IN TJA SAMO 15 DIN. PRIJAVE SPREJEMA PISARNA »PUTNIKA« NA ALEKSANDROVI CESTI DO SOBOTE VEČERA.

Kulturno stališče državnega uradništva

V zadnjem času smo čitali v »Večerniku« dva daljša članka o kulturnem stališču državnega uradništva in sicer v zvezi z izdajo »Koledarja« tukajšnje Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev. Če govorimo o tej zadevi, ne smemo prezreti dejstva: Odkar so bili njihovi prejemki reducirani pod življenski minimum, imajo državni nameščenci, izvzemši nekatere redke posameznike, ki so dobro situirani, pred seboj zgolj skrb za svoj obstanek. Razmere so dandanes celo težje kakor leta 1920, ko je vlada pristala na ustanovitve nabavljalnega zadruga z namenom, da si državni nameščenci potom zadruga sami pomagajo, ker jim država ni mogla pomagati.

Obstoječo vrzel na polju kulturno zgodovinskih publikacij naj po mnenju enih nadokhadi »Koledar« Nabavljalne zadruge, dočim smo drugi mnenja, da ni namen »Koledarja«, da prinaša obširne zgodovinsko znanstvene razprave, marveč članke zadržno gospodarske vsebine in poleg tega za razvedrilo nekaj beletristike. »Zgodovinarji« pa tak »Koledar« odklanjajo radi kulturnega stališča državnega uradništva. Tu se moramo vprašati, ali ni prva in poglavitna skrb državnega nameščenca, da z zadrugo sam sebi pomaga, v kateri namen naj služi tudi »Koledar«? Ali naj državni nameščenec izpopolnjuje kulturne vrzeli in doprinaša žrtve, ko pa merodajni činitelji ne mislijo nanj in mu tega ne omogočijo. Pač pa so oni, ki vedrijo v narodni skupščini, pokazali prav malo smisla za žrtve in dali vsem prav slab vzgled, ko so istočasno z redukcijo prejemkov državnim nameščencem iste sebi zvišali in to celo za več mesecev nazaj, kar se v dobi gospodarske krize ni zgodilo v nobeni drugi državi. Dolžnost teh bi bila omogočiti existenco državnim nameščencem, potem šele bi bili moralno usposobljeni zahtevati od njih kulturnih žrtev. Kajti tudi idealizem se konča tam, kjer manjka podlaga za obstoj družine, kjer manjka vsakdanega kruha.

Namen nabavljalnega zadruga državnih uslužbencev je, da svojim članom dobavljajo poceni in dobro blago. Vse njihovo stremenje mora biti koncentrirano v to smer. Tudi izdatki za razne publikacije se dajo z zadržnim denarjem opravičiti le, če služijo zadržni propagandi in pouku o zadržništvu. Če sedaj prihaja nekdo, ki misli, da ga osemletno članstvo upravičuje zahtevati, da mora zadrugin »Koledar« tudi zanaprej biti tak kakor v zadnjih dveh letih z obširnimi zgodovinskimi razpravami, mu povejmo, da je namen zadruginega »Koledarja« po sklepu

zadnjega občnega zbora popolnoma drug. Poleg tega, da seznanja članstvo z delovanjem zadruge, je njegova naloga, da širi zadržno misel in kot dopolnilo skrbi tudi za razvedrilo, ki ga je državni nameščenec dandanes bolj potreben kakor kdajkoli, s primernim beletrističnim čitvom. Za obsežne zgodovinsko znanstvene razprave so poklicani drugi, predvsem zgodovinsko društvo in ostala kulturna društva, izmed katerih obstojajo nekatera menda samo za to, da povečavajo število teh društev. Kaj vse bi se dalo s skupnim nastopom doseči! Drž. nameščenec itak že plačuje svoj obulus s tem, da je včlanjen pri enem ali drugem kulturnem društvu, razen tega izdaja Nabavljalna zadruga izdatke podpore raznim kulturnim društvom. Čemu potem zahtevati, da mora ta edina publikacija, ki jo izdaja Nabavljalna zadruga, biti polna dolgih razprav o drugih zadevah, ki se ne nanašajo na zadržarstvo, ki pomeni za drž. nameščenca krušno, eksistenčno vprašanje. Zakaj ti gospodje ne naslovijo sličnih apelov na trgovce in ostale pridobitne kroge? Ali niso ti prav tako, če ne bolj poklicani, da se žrtvujejo za kulturo Maribora kakor pa državni nameščenec, ki strada? Koga vidite v gledališču? Državnega nameščenca! Koga vidite na koncertu? Državnega nameščenca. Kolikor more, žrtvuje, dočim ni nič novega, da dobro situirani sloji izostajajo od naših gledaliških predstav in koncertov, kolikor pa jih posečajo, se raje vozijo k predstavam in koncertom v nemški Graz.

Če imamo vse to pred očmi, moramo naglasiti, da je nedopustno, če se kdo šopiri po časopisju, češ »Koledar« Nabavljalne zadruge mora biti radi kulturnega stališča državnega uradništva tak in tak. Da bo odgovarjal potrebam zadruge, za to bo gotovo skrbel zadrugin odbor v smislu sklepov občnega zbora. Pisec pa, ki je v prvem članku učil državnega nameščenca kulturnosti, naj si zapomni, ako tega kljub svojemu šletnemu članstvu še ne ve, da v zadrugi odločajo le člani, ne pa ostala javnost. »Koledar« bo tak, kakršnega si želi večina članov. V zadrugi namreč ne odločajo posamezniki in če si še toliko domišljajo, marveč večina. Državni nameščenec ima dandanes nalik ostalim nameščencem samo eno skrb: kako se pretolči skozi sedanje težke razmere. Vsaka publikacija naj služi v ta namen in naj mu kaže pot do rešitve. Za obširne zgodovinske razprave koledar take institucije ni. S tem ni naperjena ost proti nikomur, marveč je obrazloženo le načelno stališče, ki bi ga moralo zastopati vodstvo zadruge. — Več članov.

Delavska pekarna, ki je v njihovih rokah pred tem vprašanjem znižala cen kruhu? Ona bi morala dati dober vzgled. Toda kaj hočemo »kšeit in kšeit«.

Nad 600 togonov sladkorja

imajo naše tovarne v zalogi in se pritožujejo, da ne vedo kam z njim. Uporaba sladkorja je zelo padla, ker ljudstvo ne more več kupovati tega živila, ker je zaradi visoke trošarine in zaradi pohlepa tovarnarjev po čistem dobičku predrago. To dejstvo dovolj osvetljuje vso veliko mizerijo širokih plasti delovnega ljudstva. Na drugi strani pa kaže, da je pogrešeno pri splošnem ljudskem živilu iskati nesorazmeren dobiček in previsoko trošarino. Tovarnarji naj se zadovoljijo z manjšim čistim dobičkom, država pa naj zniža trošarino, pa ne bo skrbi, kam s sladkorjem. Nikjer na svetu ni sladkor tako drag kakor pri nas. Zato je pa tudi njegova uporaba pri nas najnižja.

NAŠ POKRET

Maribor

Preteklo nedeljo je bil v restavraciji Narodnega doma sestanek delavstva, ki je zelo dobro uspel. Restavracijske prostore je delavstvo napolnilo do zadnjega kōtička in z velikim zanimanjem sledilo govornikovim izvajanjem. Sestanek je otvoril predsednik mariborske podružnice NSZ tov. Tone B a j t in izrazil svoje veselje, da se delavstvo vedno v tako velikem številu udeležuje sestankov. Nato je predal besedo tov. V o j s k i, ki je navzočim najprej obrazložil potrebo takih sestankov, nato pa takoj prešel na dnevni red in pojasnil neopravičenost in nepremišljenost zadnje stavke v tovarni Doctor in drug. Dejal je med drugim, da naj delavstvo ne naseda demagoškimi obljubami marksistov, ker je tako nepremišljeno stajanje v sedanjih hudih dneh zelo kočljivo. Nadalje je poročal tudi o uspešnih intervencijah v Braunovi tovarni in o ukrepih za izboljšanje položaja delavstva. Boljšo bodočnost delavstva bo tvoril temelj kolektivne pogodbe, ki se bo morala prej ali slej skleniti v vsakem podjetju. Svoja izvajanja je govornik zaključil z besedami: »Mi smo vedno pripravljene vse žrtvovati za domovino, zahtevamo pa tudi svoje pravice!« Govornikove besede so sprejeli navzoči z velikim odobravanjem. Nato je povzel besedo tov. Bajt. Naš pokret se širi in postaja strah vseh, ki teptajo pravice našega delavstva. Naša organizacija je postala odločilen činitelj, še odločilnejši pa bo, ko bodo njene vrste popolne. Zato vsi v našo organizacijo, ki edina lahko pribori delavstvu vse ono, kar mu po človeških pravicah pripada. Pri raznoterostih so se oglasili k besedi še tov. K o d r i č, F u r m a n in Š t i b i l j. Slednji je opozoril na nemčurski značaj naših obratov in mesta Maribora sploh. Sestanek je zaključil tov. Bajt s pozivom: »Na delo!«

Ptuj

G. Zentrichu v album! Pred 25 leti je bilo, ko ste na čelu podivjane nemške in nemčurske druhal pod zaščito avstrijskih bajonetov in oblasti pomagali pretepati in sramotiti ubogo slovensko rajo, ki ste jo psovali z »verfluchte windische Sschweinehunde«. G. Mahorič bi lahko mnogo po vedal o tem. Ali vas je v tolikih letih zopet bilo potreba za občino Breg pri Ptujju? Morda pa vas je občina Breg z ozirom na vaše takratne zasluge imenovala za »šefa pravice«. Imate penzijo, imate lepo enonadstropno hišo v Ptujju v Prešernovi ulici, otroci so vam že odrasli, počete se z raznimi postranskimi zaslužki, vi ne trpite toraj nobenega pomanjkanja in bi bilo pravično, da bi se s tako za

Križem po našem mestu

V tovarni Braun, katero si je »Borba« že privoščila, hropi neki gospod Klipstättler na zavedne slovenske delavke in delavce, da jih bo ven pometal pri oknu. Njegov greben ima svojo zgodovino. V kratkem še brez posla, hoče s svojo sirovostjo imponirati svojim predstojnikom. Ker pa smo mnenja, da obratuje ta tovarna na jugoslovanskih tleh, ne prosimo ampak zahtevamo, da gg. podjetniki spoštujejo poleg legendarne pridnosti izrabljanih slovenskih rok, tudi našo nacionalno miselnost!

Drugi film. Prizorišče: Delavska pekarna. Znani g. Č., ki je zadnjič umetno opozoril senzaciji željno javnost na svojo malenkost z improviziranim »samomrom«, o katerem se je v dnevnem časopisju opravičil, da so ga inscenirali njegovi neprijatelji, dokumentira svojo marksistično ideologijo s tem, da zmerja svoje tovariše z »neumni kmeti«. Menda bodo možje v D.P. sprevideli, da tak človek lahko škoduje ugledu zadruge. Kaj poreče rdeča tetka »Voksstimme« k temu, da njen eksponent tako v »nič« devlje marksistične pristaše, ostane odprto vprašanje.

vas nevarno vidnega mesta umaknili, ter prepustili ta kruh bolj potrebnemu, morda zavednemu jugoslovanskemu očetu. Smo proti vsakemu dvojnemu zaslužkarstvu v dobi današnje brezposelnosti. Sicer pa občina Breg kaj rada pri vsej svoji imovitosti zaposluje upokojece, ki ji garajo za polovično ali še manjšo plačo in je najbrž prav radi tega nastavila pred kratkim orožnika s polno penzijo. Gosp. Zentrich, nacionalisti vas pozivajo, umaknite se in skrijte se v zatišje!

Guštani

Te dni so imeli marksisti svoje predavanje. Vajeni smo, da vabijo na svoje prireditve članstvo z godbo, nismo pa še doživeli, da bi godba ob takih prilikah igrala po ulicah in pred sokolskim domom. Zelo si prizadevajo naši marksisti, da bi rešili, kar se še rešiti da. Na vseh koncih in krajih sveta poka in razpada marksizem, le naš ubogi delavec naj bi ga še reševal s pomočjo trobent in bobnov. Delavci, prepustite reševanje internacionale raje g. Topaloviču in njegovim visokim protektorjem ter vstopite v krepke nacionalno socialistične vrste. Izkušnje vseh let po preobratu so vas vendar morale izučiti, da sta internacionala in verski boj delavske vrste le razbijala. Vsi smo Jugoslavlani, vsi smo trpini in skrbimo v prvi vrsti za to, da se nam v lastni državi zasigura pošten zaslužek, skrb za sodruge v drugih državah pa prepustimo njim samim. »Vsak je svoje sreče kovač!« Tako je kovač svoje sreče tudi jugoslovanski delavec.

V nedeljo bo v Guštanju otvorjeno letno kopališče. Veseli smo te socialne naprave, nikoli in nikdar pa ne bomo pozabili incidenta, ki se je zgodil med »nemškim mladeničem« nadzorujočim delo pri letnem kopališču in med našimi delavci zaradi nemške govornice. Ne moremo razumeti, zakaj in čemu protežirajo ljudje, ki hočejo biti nacionalisti, nadziratelja, ki ni zmožen našega jezika? To ne koristi našim jugoslovanskim interesom niti našemu slovenskemu življu. Če hočemo veljati za narodnjake in rodoljube, bodimo to povsod in tudi v odboru Rdečega križa, ki ima poleg humanitarnega in socialnega tudi nacionalni program. Žalostno je dejstvo, da bi se moral pravzaprav učiti inteligent od delavca narodnosti! Tiste narodne gospode v Guštanju pa opozarjamo, naj puste našo nacionalno organizacijo v miru in naj prenehajo preganjati in zasledovati narodno delavstvo, ker bomo v nasprotnem primeru objavili njih imena, pa čeprav so člani Sokola. Priporočali bi tudi slednjim, da izstopijo iz sokolskih vrst.

Odgovor je menda lahek, ako pa izostane, bomo vedeli, kako se tretira med delavskimi tovariši psovka »neumni kmet«.

»SLOVENSKE GOSPODIČNE«

Pri telefonu, ko ni šefa v pisarni: »Halo! Tu jugoslovanska tvornica...« »Serbus Marica. Wie gehts?« »Hvala, sehr gut...« »No also, wohin kommst abends?« »Grem v kino. Weisst du, es ist kolossal...« »No, ja, ich werde velleicht auch kommen. Na svidenje!« »Na svidenje!« Pri vratih se pojavi šef...

KAKOR V RAJHU.

Oglejmo si falsko elektrarno. Obratovodja je Nemeč. Njegov namestnik je Nemeč. Obratovodja bo v nekaj letih, ker je že doslužil, upokojen in bo njegovo mesto zasedel namestnik Nemeč. Na mesto sedanjega namestnika pa je pripravljen zopet Nemeč. Torej kakor v Rajhu!

NAJVEČJA SVETINJA JE ČAST!
NAJVEČJA DOBROTA JE SVOBODA!

Za trboveljske rudarje

Za gladojoče rudarje v Trbovljah so darovali delavci Mariborske tekstilne tovarne Din 198.50; Tovarišica Francka Postružnikova je nabrala med delavkami Din 236.50. Nabiralna akcija, ki jo je pokrenila »Borba« za stradajoče v naših rudarskih revirjih, je našla odziv med delavstvom, ki si odtrga od ust, da pomaga trpečim tovarišem in njihovim rodbinam. Skupno je doslej nabrana vsota Din 783.25. Delavci in nameščenci, posnemajte po svojih močeh lep vzgled in se spomnite gladojočih in uravajočih v črnih Trbovljah.

Doslednost pa taka

Kdaj bodo znižali peki v Mariboru cene kruhu, je spraševala tudi zadnja »Delavska politika«. Vprašamo, zakaj pa ni že

Prispevek k slovanski osamosvojitvi v grafični stroki

(ZAKAJ ČEŠKE ČRKE?)

O priliki ekskurzije jugoslovanskih tiskarjev na Dunaj in v Prago leta 1925. smo opazovali in primerjali, koliko se je Praga do takrat osamosvojila, koliko je v grafični stroki krenila na nova povsem lastna in samosvoja pota. S sodobnim razvojem umetnosti mora stopati tudi grafična umetnost, ako se hoče odreči svoji svetli tradiciji kot svojevrstna umetnost in veljati samo kot trgovsko-obrtniški izdelek. Pri nas, kjer grafična umetnost ni samorišča, se to kaj pogosto dogaja: dočim se v raznih umetnostih uveljavlja že nov slog, ki ustreza sodobnemu okusu in duhu časa, hodi tiskarstvo prenmogokrat še vedno svoja stara, izhrojena pota, ki jih narekuje večji del konservativna namška grafična obrt.

Češi so krenili v tem pogledu na lastna pota, kar smo o priliki ekskurzije opazili na razstavi češke grafične umetnosti, ki je bila takrat namenjena za London.

Bistvena točka vsake tiskovine so črke, ki pa dandanes niso več delo spretnega lesorezca kakor za časa mojstra Gärtenberga, nego so iz svinca in medu, deloma tudi jeklene. Le večje črke (n. pr. za lepake) so rezane v les. Za črke iz svinca so posebne livnice, opremljene z najmodernejšimi in najpreciznejšimi stroji in aparati. Vsaka serija črk, ki pride iz črkolivnice, je delo umetnika, ki je črke risal natanko, do vseh podrobnosti, do vsake pike in akcenta. Šele ko so črke do vseh malenkosti preizkušene, v vseh kombinacijah s posebnimi pantografskimi stroji povečane, zmanjšane, primerjane in po potrebi popravljene, se napravi gravura v jeklo ali svinec, po kateri se potem črke vlijejo v velikih množinah, ki so potrebne za raznovrstne stavke.

Črke, ki se uporabljajo po tiskarnah pri nas v Mariboru in tudi drugod v Jugoslaviji, so po osnutku delo nemških grafičarjev, večinoma profesorjev višjih grafičnih šol, po izdelku pa proizvod avstrijskih in nemških črkolivnic. Ti izdelki se pri nas ne nabavljajo nemara po estetskih vidikih in individualnih potrebah, ampak večji del na prigovarjanje zgovornih potnikov in pod vplivom spretnosti reklame.

Tako so bili odvisni od tujine do nedavno tudi na Češkem. Za osamosvojitve je bilo treba mnogo žrtvovati, moralno in gnotno. V posameznih praških tiskarnah so bili že uvedli nove črke po originalnih umetniških osnutkih čeških grafičarjev, toda te črke niso prišle na trg, ampak so se uporabljale v teh tiskarnah le za lastna dela. Tedaj je črkolivnica Arnošta Grégra na Vinohradih prva izdelala in spravila na trg lepo serijo domačih črk, — risali so jih češki grafični-umetniki, patrice so jim bile rezane in lite so bile v domači livnici. Eno teh najnovejših, in sicer »Romano Grégrovo«, sem uvedel tudi v Podravski tiskarni. So to moderne črke, a vendar z lepoto klasične romane, ki jih je risal sloviti češki grafični Karel Dyrnk.

Ekskurzija jugoslovanskih tiskarjev v bratsko Prago je tako rodila — sicer po daljši dobi — prve praktične uspehe za udeležnike kakor za podjetja, ki so nam takrat tako rade volje razkazovala plodove svoje tvornosti in podjetnosti. Z uvedbo izvirnih čeških črk in okrasov sem imel razen potrebe po obnovi tipografskega materiala trojen namen: pokazati in dokazati, da smo Slovani v tem že samostojni; ambicija, kot prva jugoslovanska tiskarna uvesti najnovejšo in prvovrstno izdelke češke črkolivnice in končno: hočem se z nezlomljeno voljo v lepi grafični stroki v Mariboru s svojim podjetjem — vodilno uveljavljati. Tiskarstvo v Mariboru je izza prevrata zelo napredovalo in se postavilo z odličnimi tiskami (n. pr. Jakac, Odmevi rdeče zemlje i. dr.). Ne zaostaja mnogo za Ljubljano, ki je v tej stroki v naši državi prva, in po zaslugi res dalekovidnih last-

nikov in dobrih domačih strokovnjakov na vodilnih mestih. A smemo se nadejati, da bomo s stalnim izpopolnjevanjem in izboljševanjem strojev in gradiva kmalu korakali z Ljubljano v isti vrsti.

Zato upam, da bodo naročniki in ljubitelji lepe tiskovine — in teh je mnogo — ugodno sprejeli izvirno »Grégrovo pismo«. Nekoč so bili naročniki tiskovin zadovoljni z vsem, kar jim je stavec postavil in tiskar natiskal. Danes je hvala Bagu drugače, kar je samo v korist stroki. Tiskovina je kakor lepa obleka, v kateri se tvrdka predstavi svojim odjemalcem in po tiskovini se tudi spozna serioznost tvrdke, ki jo pošilja. Naročnik ima torej pravico, da zahteva za svoje tiskovine dober material, tako glede črk, barv, papirja, opreme. Tiskar pa mora staviti ves ta material, — in sicer najboljši, kar more doseči, — na razpolago.

Nemški napisi v cerkvah

Po mariborskih cerkvah najdemo še mnogo nemških napisov. Vljudo opozarjamo cerkvene oblasti, naj te napise poslovenijo. Ne mislimo tu onih napisov,

ki so zgodovinske vrednosti, marveč navadne napise. Zavedajte se, da nas ti napisi spominjajo naših tlačiteljev, ki so še sedaj lakomni naše zemlje. Božja čast ne bo zaradi odstranitve nemških napisov niti najmanj trpela.

Nemška hišica

Vremenska hišica na Slomškovem trgu je opremljena še vedno z nemškimi napisi. Skrajni čas je že, da bi občina nemške napise zamenjala s slovenskimi. Če ste dali Tappeinerju slovenski napis, ga privoščite še vremenski hišici.

Našim narodnikom

Neprijeten vtis napravi na človeka, ko obišče tega ali onega, sicer priznane in čislane nacionalista, pa mu udari v oči predno potrka na njegova vrata pisemski nabiralnik z napisom »Briefe und Zeitungen«. Je sicer to malenkost, toda, zakaj bi ne bili dosledni!

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESI!

MALI OGLASI

PRODAM

dva mlada, čistokrvna dobermana, stara tri mesece. Joško Kramberger, učitelj, Murska Sobota. 005

KUPUJTE IN PRODAJAJTE

v Grajski starinarni, Maribor, Trg svobode. Tam kupite in prodate razne predmete najugodnejše! 001

STANOVANJE

štirisobno in solnčno, oddam v najem s 15. avgustom ali 1. septembrom v Tattenbachovi ulici. Natančnejša pojasnila daje gostilničarka pri »Prleku«. 002

KAVARNA »PROMENADA«

Lep, senčnat vrt. Radio-koncert. Dobra in ceneja pristna vina. Mrzla in topla jedila. Dobra postrežba! 004

HIŠNIK

priden in zanesljiv, dobi lepo stanovanje. Vprašajte v pisarni Društva stanovanjskih najemnikov med uradnimi urami od 18. do 19. na Rotovškem trgu. 007

CENENO STANOVANJE

oddam na Pobrežju v Nasipni ul. Natančnejša pojasnila daje pisarna Društva stanovanjskih najemnikov na Rotovškem trgu. 008

OPOZORILO.

Varujte se moljev, zato prodajte obnošene obleke, knjige, godala, nadalje porcelan, starine itd. v Grajski starinarni, Trg svobode 1. 006

Sirite „BORBO“!

Mariborski teden

Od 5. do 15. avgusta 1933

50% popust na železnicah in parobrodih

13 razstav, med njimi: lovska razstava, velika gozdarska razstava, največja sokolska razstava.

Vse tiskovine

za trgovino, obrt, industrijo, šole, urade, zasebnike izdeluje v priznani kvaliteti, hitro in po zmernih cenah

PODRAVSKA TISKARNA D. Z O. Z.
MARIBOR

Gregorčičeva ul. 6 - Tel. 20-38

„Rokopis je ogledalo duše ...“

G. Karmah bo iz prijaznosti računal za analizo rokopisa naročnikom „Borbe“ samo Din 20.-

Svetovno znani psihografolog Karmah prečita iz Vašega rokopisa Vaše življenske uspehe, Vašo bodočnost, Vaš značaj; strogo zaupno Vam pove o osebi za katero se zanimate. S svojimi grafološkimi analizami ima Karmah povsod in vselej popoln uspeh.

Če Vam je mar Vaša sreča, Vaša bodočnost, pišite mu še danes na naslov: Karmah, psihografolog. Žalec pri Celju, ker odgovarja tudi na korespondenco.

Za fotoamaterje!

Najlepše in najcenejše amaterske albume izdeluje in razpošilja industrija

V. WEIXL

Maribor

cele v platno vezane v štirih izdelavah z 20 listki vložka

17 × 24 cm Din 36.—, 40.—, 48.—, 52.—

20 × 26 cm Din 45.—, 55.—, 58.—, 60.—

25 × 34 cm Din 55.—, 70.—, 75.—, 80.—

Naročila izvršujemo samo proti povzetju ali predplačilu poštne prosto!

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic v Mariboru

Frankopanova ulica 34

daje posojila po 8%

sprejema vloge in obrestuje nevezane po 4% vezane pa po 5½%

Vse vloge izplačuje promptno

Železničarji, poslužite se samo Vaše Kreditne zadruge

Predstavniki in izdajatelj Tone Bajt, predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Urejuje in odgovarja Rudolf Germ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru